

Posudek vedoucí na diplomovou práci Ley Petříkové

Umělecké filmy produkované farmaceutickou společností Sandoz

Lea Petříková si našla výborné téma pro svou diplomovou práci – velmi úzké a specifické, přitom otevřené několika úhlům pohledu a zároveň dosud v historii světové kinematografie nepracované. Nedostatek zdrojů k tématu uměleckých snímků vyráběných v rámci farmaceutické firmy Sandoz se pokusila řešit (a to i za pomoci grantu poskytnutého ve studentské soutěži) kontaktováním několika zdrojů z Francie, nákupem v ČR nedostupné literatury i cestou do knihoven v Paříži. Tyto okolnosti vzniku zde připomínám ve snaze vyzdvihnout pečlivý a systematický přístup diplomantky k průzkumu a následnému psaní práce, díky kterému se jí podařilo vytvořit původní studii, jež bude, zdá se, otištěna následně i v některém z českých recenzovaných časopisů.

Zaměřit se v rámci teoretické práce na umělecké filmy vznikající na objednávku farmaceutické firmy, jež stála mj. za objevem a následnou distribucí LSD po druhé světové válce, s sebou přineslo možnost pohrávat si s jemnou absurditou takto vznikající tvorby, aniž by to ale autorce zabránilo vytvořit solidní historický a analytický text, jenž produkci Sandozu zkoumá z hlediska specifických produkčních podmínek, ve vztahu k několika klíčovým tvůrcům i coby zvláštní případ průniku světa výtvarného umění a kinematografie. Líčení objevu LSD a jeho společenských důsledků se tu tak až surreálně prolíná s popisem produkční historie děl, které vznikaly jako původně propagační, ale zároveň se jim podařilo udržet si uměleckou svébytnost. Autorka diplomové práce tím poukazuje na jakési „tajné“ dějiny kinematografie – takové, která nevznikala obvyklým způsobem, nebyla standardním způsobem šířena, a nedostala se proto ani příliš do centra pozornosti filmových historiků. Dějiny průmyslové, vědecké a reklamní kinematografie, která představuje přitom obrovskou část světové filmové produkce, začínají být důkladněji zpracovány teprve v posledních letech (v našich končinách např. díky výzkumům Lucie Česákové), a Lea se tak prospěšně vřazuje do této současné linie bádání. Vedle ohledávání společenských a produkčních podmínek, jež determinovaly vznik vybraných děl produkovaných firmou Sandoz, se zaměřila především na podrobnou analýzu děl samotných z hlediska jejich formálních a tematických charakteristik a ve vztahu k původním výtvarným či literárním předlohám stejně jako k jejich tvůrcům. Poučeně rozebírá mj. vztah Ernstových románů-koláží k postupům filmové montáže, za pomoci sémiologie analyzuje blízkost postupů Henriho Michauxa k estetice pohyblivých obrazů, podrobně analyzuje vybraná díla filmového solitéra Jean-Daniela Polleta. V těchto analytických pasážích projevuje cit pro originální, ale přitom argumentačně podloženou tematickou analýzu (když např. ukazuje, jak zkoumané filmy zprostředkovávají zážitky drogových halucinací), stejně jako své stylistické nadání, které jí umožňuje jasným a přesným způsobem formulovat myšlenky a místy velmi sugestivně a poeticky evokovat audiovizuální podobu jednotlivých snímků (viz například rozbor Polletova filmu *L'Ordre*).

Když se snažím najít zápory této práce, napadá mne asi jen, že obsahuje možná až příliš mnoho hledisek a metod zkoumání, a může proto ve výsledku působit trochu nekoherentně – text kombinuje přiblížení společenského kontextu vzniku LSD, biografické informace o tvůrcích, produkční historii filmotéky fungující v rámci Sandozu, formální a tematickou analýzu konkrétních děl, úvahy nad specifiky adaptace původně výtvarného díla do filmové podoby atd. Na druhou stranu tato kaleidoskopická struktura by na některé čtenáře mohla fungovat naopak jako klad, protože text díky tomu nabízí komplexní vhled do produkce Sandozu z více úhlů pohledu.

Prvotní otázka, jak je možné, že v rámci farmaceutické firmy vznikala pod hlavičkou reklamní kinematografie po několik desítek let tvorba experimentálních filmů, se Lee Petříkové podařilo v její diplomové práci úspěšně zodpovědět nabídnutím tří komplementárních faktorů, které se společně pravděpodobně podílely na vzniku této inspirativní „anomálie“. Vedle toho její text přináší hutné a čtivé analýzy tvorby několika výtvarných a filmových tvůrců, stejně jako podrobnější analýzy jejich málo známých děl vznikajících pod křídly firmy Sandoz. V úhrnu proto považuji touto diplomovou práci za velmi kvalitní po obsahové i formální stránce a přínosnou z hlediska průzkumu dosud nezpracovaných míst filmové historie a navrhuji ji hodnotit známkou A.

24.9.2016

Helena Bendová

